

ผังการดำเนินการเกี่ยวกับโฉนดชุมชน

ตามประกาศ ปจช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินงานโฉนดชุมชน พ.ศ.๒๕๕๓

สำนักงานโฉนดชุมชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

มติไม่เห็นชอบ

(ตามข้อ ๗ วรรคสอง)

มติเห็นชอบ

(ตามข้อ ๗ วรรคแรก)

๑. ยื่นคำขอพร้อมเอกสาร
(ตามข้อ ๕)

๔.๒. แจ้งมติ ปจช. พร้อมเหตุผล
(กรณีมีมติไม่เห็นชอบ)

ยื่นคำขอภายใน ๙๐ วัน เพื่อให้คณะกรรมการทบทวนมติ

๒. ส่ง ปจช. พิจารณา
(ตามข้อ ๖)

๓. แจ้งมติการพิจารณา
(ตามข้อ ๗)

๔.๑. แจ้งมติ ปจช. พร้อมเอกสาร
หลักฐาน (กรณีมีมติเห็นชอบ)

๕. ส่งเรื่องการอนุญาต

ชุมชน

(ตามข้อ ๔)

คณะกรรมการ ประสานงานเพื่อจัดให้มี โฉนดชุมชน “ปจช”

หน่วยงานของรัฐ ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา ที่ดิน พิจารณาเพื่ออนุญาต ตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้กับ สำนักงานโฉนดชุมชน (ตามข้อ ๗ วรรคสุดท้าย)

ตามข้อ ๘

๖. ออกหนังสือแสดงการจัดให้มีโฉนดชุมชน พร้อมกำหนดข้อตกลงและเงื่อนไข

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศของ ปจช. ที่สำคัญ

๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ.๒๕๕๓ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๗๓ ง วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓

ข้อ ๔ คณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน เรียกโดยย่อว่า “ ปจช.” ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่
  - ปลัดกระทรวงการคลัง - ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
  - ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ปลัดกระทรวงคมนาคม
  - ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนแปดคน ซึ่งประธาน ปจช. แต่งตั้ง...
- (๕) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ
- (๖) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวนสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๗ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) เสนอนโยบาย แผนงาน และงบประมาณในการดำเนินงานโฉนดชุมชนต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินงานโฉนดชุมชนตามระเบียบนี้
- (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีความพร้อมในการดำเนินงานโฉนดชุมชนรวมทั้งการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
- (๔) ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของชุมชนที่อาจได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐในการดำเนินงานโฉนดชุมชน ตลอดจนติดตามการดำเนินงานโฉนดชุมชน ในแต่ละพื้นที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- (๕) ประสานงานและติดตามหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามนโยบายและแผนงานของโฉนดชุมชน
- (๖) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานให้ปฏิบัติตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- (๗) ดำเนินการหรือปฏิบัติงานอื่นใดที่เกี่ยวกับโฉนดชุมชนให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๒. ประกาศคณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินงานโฉนดชุมชน พ.ศ.๒๕๕๓ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๓

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินทุกประเภท

“โฉนดชุมชน” หมายความว่า หนังสืออนุญาตให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ การครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชน ซึ่งชุมชนมี

/ หน้าที่...

หน้าที่ต้องดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย และระเบียบนี้

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อการจัดการด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ มีการวางระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการ

รประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานโฉนดชุมชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๓ การดำเนินงานประสานงานของคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานโฉนดชุมชนแก่ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ต้องเป็น ที่ดินของรัฐซึ่งชุมชนได้เข้าครอบครองไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัด ให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ.๒๕๕๓ ใช้บังคับ และที่ดินของรัฐนั้นสามารถอนุญาตให้ชุมชนเข้าใช้ประโยชน์ได้ตามที่ กฎหมายบัญญัติไว้

ข้อ ๔ ชุมชนที่สามารถยื่นคำขอเพื่อดำเนินงานโฉนดชุมชน จะต้องมีความสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีการรวมตัวกันเป็นชุมชนเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่า ด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ.๒๕๕๓ ใช้บังคับ
- (๒) มีคณะกรรมการชุมชนคณะหนึ่งกระทำการแทนในนามของชุมชน จำนวนอย่างน้อยเจ็ดคน ประธาน และกรรมการชุมชนจะต้องมีความสมบัติ .....
- (๓) เป็นชุมชนที่ได้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐเป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ดินทำกินในลักษณะที่ใช้ประโยชน์ใน ที่ดินของรัฐ นั้น
- (๔) เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดินอย่างเป็นระบบ โดยมี กฎระเบียบที่ชัดเจน หรือมีหลักฐานการดำเนินงานของชุมชนไม่น้อยกว่า ๓ ปี

ชุมชนใดรวมตัวกันเป็นสมาคม สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หรือเป็นชุมชนตามกฎหมายอื่น หากมี คณะ กรรมการที่มีความสมบัติที่ไม่ขัดหรือแย้งกับความในข้อ ๔(๒) สามารถยื่นคำขอเพื่อดำเนินงานโฉนดชุมชนได้ และ ให้ถือว่าคณะกรรมการสมาคม สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หรือชุมชนตามกฎหมายอื่นเป็นคณะกรรมการชุมชนตาม วรคหนึ่ง

ข้อ ๕ ชุมชนที่ประสงค์จะยื่นคำขอเพื่อดำเนินงานโฉนดชุมชน ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงาน ตามแบบและเอกสาร หรือหลักฐานที่กำหนด ดังนี้

- (๑) แบบคำขอเพื่อดำเนินงานโฉนดชุมชน
- (๒) แผนที่สังเขปชุมชนและบริเวณโดยรอบที่ชุมชนจะขอบริหารจัดการที่ดิน
- (๓) บัญชีรายชื่อคณะกรรมการและครัวเรือนสมาชิกของชุมชน จำนวนเนื้อที่ที่ดินในความครอบครองของ แต่ละครัวเรือน และประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- (๔) ประวัติและรูปแบบการร่วมตัวของชุมชน
- (๕) ข้อเสนอและแผนงานของชุมชนในการบริหารจัดการที่ดิน รวมทั้งแนวทางร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๖) เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่คณะกรรมการมีมติกำหนด

/ข้อ ๖...

ข้อ ๖ ให้สำนักงานทำการตรวจสอบคำขอ เอกสาร หรือหลักฐานของชุมชน ในกรณีนี้คณะกรรมการอาจมอบหมายคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้น หรือจังหวัด หรือหน่วยงานของรัฐอื่นให้ร่วมทำการตรวจสอบ รวมทั้งอาจสอบถามความคิดเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชุมชนดังกล่าวตั้งอยู่เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาด้วย

ให้สำนักงานตรวจสอบคำขอเอกสารหรือหลักฐานของชุมชนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา หากมีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบในพื้นที่อาจขยายระยะเวลาออกไปได้แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวัน ถ้าต้องใช้เวลากว่านั้น ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณีและแจ้งเหตุผลความล่าช้าให้คณะกรรมการชุมชนที่ยื่นคำขอทราบ

ข้อ ๗ เมื่อคณะกรรมการมีมติเห็นชอบให้ชุมชนใดดำเนินงานโฉนดชุมชนแล้ว ให้สำนักงานแจ้งมติพร้อมส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องแก่หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้น เพื่อพิจารณาอนุญาตให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐตามกฎหมายต่อไป

กรณีที่ชุมชนใดไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการในการดำเนินงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้น เพื่อพิจารณาอนุญาตให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐตามกฎหมายต่อไป

การดำเนินการในชั้นแจ้งมติคณะกรรมการและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ชุมชนใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามข้อตกลงที่สำนักงานทำไว้กับหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๘ เมื่อสำนักงานได้รับเรื่องการอนุญาตให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐจากหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินแล้ว ให้ออกหนังสือแสดงการจัดให้มีโฉนดชุมชนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด พร้อมข้อตกลงที่เป็นเงื่อนไขในการดำเนินงานโฉนดชุมชนให้แก่ชุมชนที่ได้รับอนุญาตเพื่อเป็นหลักฐาน